

IOANE GENA TALOTALO TOVOTOVONA

1 Ioane vega-matagaina kilara

Ioane na epepa tovotovona ea ati ekalesia ta gena pa ekalesia goleana ta gena etaloato. Aikina. E taupolu ekalesia goleara reketa, e Keriso gevega-taunataunawai kapu mapararai getaluna talimara geria. Ioane gena Vali Namana, e Ioane gena pepa toitoi, e Vevaga-matagai ia na etalorato. Ioane na e talotalo e rigolo 85 pene ago 100 vekarawarai etaloato, Iesu ekwaregato mulinai. Etalotalo aonai golea kamura (*tenu 4:16; 5:13*).

Ioane epepa etaloato kwalana eririwato:

- 1) ekalesia pene vega-ripapa, Palagu genana evogomaina ripana taunataunana egapiana talimana ia Palagu lagalaganai vanagivanagi etaluna;
- 2) walakava pene vega-nagira, ira kwapurakwapura geria vegata Palagu goti, e walakava reketa ria, e tanopara talimara e gaura ria, e kala rakava talimara ria pia gita-namanamara. Ragai pia vegata mata-kele;
- 3) Keriso gevetali-veniana talimara geria opa kalara pene kilagi-matagaina.

Ioane etalotalo evetaina enavugaato:

1. Palagu ia lamepa maekana vetaina ewaena (*tenu 1:1–2:29*)
2. Palagu ia ulamagi (*tenu 3:1–4:21*)
3. Palagu ia maguli (*tenu 5:1-21*)

Maguli kilana

1 ¹Tovotovona na vegata emiawai gauna, gakamonagiato, matamai na gagitaato, genai gapoekauto, e gimamai na gagapi-kaulagiato: E Maguli Kilana gavaravaragiana. ²Vomaguli ematagaito, ne ai na gagitaato. Gaura pakurai gemi gavaravaragiana e maguli vanagivanagi gavega-ripamina. Vomaguli Tamara genai emiawai e ai gemai ematagaito. ³Ai na gagitaato e gakamonagiato magulina gomi gemi gakilagi-matagaina, pe gomi maki ai ria pita kwapuna ulanana, kwalana

ai maki Tamara e ia Natuna Iesu Keriso ria golea kwapuna. ⁴Ekila gatalo-venimina, kwalana ita aora verere na pia vonuvonu-rage ulanana.

Palagu ia maeka

⁵Iesu genana gakamonagiato valina gemi gavali-piaana ea: Palagu ia maeka, mukuna kiata vagi ia genai ati emiana. ⁶Pene ita mukuna magulinai roe atalakana aonai natatina, ita maki Palagu ria kwapuna, ita taopakauna e kila taunataunana ati takwalanaana. ⁷Na pene maeka aonai pita laka Palagu vetaina, ita maparara golea kwapuna talimara, e ia Natuna Iesu ralana na ita gera rakava maparara pene guligi-vagira.

⁸Pene ita pita kila, ita ati gera kala rakava, ita matotaura taveopana, e ita gerai kila taunatauna aikina. ⁹A pene ita gera kala rakava pita kilagi-matagaira genai, ia maveraramanina, gera kala rakava maparara pene guligi-vagira, e gera kepi maparara pene tugamagi-piatogara. ¹⁰Pene ita pita kila, vegata vagi ati takala-rakavato, Palagu opakau palagunai takilagiana, e ia gena kila ita aorai ati emiaana.

Keriso ita gera veveakava tauna

2 ¹Natuku, ekila atalo-venimina gomi rakava ragai pio kala ulanana. Na pene talima ta pene kala rakava genai, ita magera veveakava talimana Tamara goti getaluna, Iesu Keriso, kala rorirori talimana.

²Keriso na ita gera rakava voi-vagira inaguluna ekalaato, ati ita gera rakavamo, na taunilimalima maparara geria rakava.

³Pene ita Palagu gena rova kilara pita kwalanara genai, voanana ita pita ripa, ita taunatauna Palagu taripaato. ⁴Pene ta pene kila, “Au Palagu ripaku,” na gena rova kilara ati pene kwalanara, votalima opakau talimana, kila taunatauna ia aonai ati emiaana. ⁵Na rai na Palagu gena kila ekwalanaana, ia Palagu taunatauna eulamagiana maaona maparana ria. Voanana vou taripana, ita taunatauna ia ria kwapuna. ⁶Rai ekilana, ia Palagu goti golea kwapunamo netina talimana, Iesu Keriso emaguliwai vetaina pene maguli.

Rova valiguna

⁷Gatau maparami, erova atalo-venimina ati valiguna, na rova kunena, tovtovona na vegata gogapiato gauna. Erova kunena e gokamonagi-kuneato rovana. ⁸Na erova atalo-venimina maki valiguna; vorova gena taunatauna Keriso genai e gomi gemi ai maki ematagaina, kwalana mukuna eaikina ea e maeka taunatauna warau ewaena.

⁹Talima ta ekilana, ia maeka aonai etaluna, na walakavana eparu-veniana, ia mukuna aonai roe etaluna. ¹⁰Walakavana eulamagiana talimana maeka aonai etaluna. Ia pene vega-vekwakunagia gauna ta ia genai ati miaana. ¹¹Na walakavana eparu-veniana talimana mukuna

aonai etaluna, e elakana. Ia ati ripana ia ravanana eagona, kwalana mukuna na matana ekala-keleana.

¹²Natuku, au na atalo-venimina kwalana, gomi gemi rakava Palagu na ekila-wairato Keriso aranai.

¹³Tamaku, atalo-venimuna kwalana, tovoovona na vegata etaluwai talimana goripaato.

Malaga valigu, atalo-venimina kwalana, Satani govega-ketoato.

¹⁴Natuku, atalo-venimina kwalana, Tamara goripaato.

Tamaku, atalo-venimina kwalana, tovoovona na vegata etaluwai talimana goripaato.

Malaga valigu, atalo-venimina, kwalana gomi matiligami; Palagu gena kila gomi aomi ai emiana, e gomi na Satani govega-ketoato.

¹⁵Tanopara ragai pio ulamagia, e tanopara gaura maki ragai pio ulamagira. Pene talima ta tanopara eulamagiana genai, Palagu gena ulamagi ia aonai ati emiana. ¹⁶Kwalana tanopara kalara maparara, taunipara gena ririwa rakavara, ririwamagi e veagi, ati Tamara Palagu genana gevogomaina, na tanopara genana gevogomaina. ¹⁷Etanaopara e taunilimalima na geririwamagi-rakavarana gaura maparara pia aiki, na Palagu gena ririwa ekalaana talimana pene talu-vanagivanagi.

Keriso evetali-veniana talimana

¹⁸Natuku, toma ikana ea. Gokamonagiato gelegelenai Keriso evetali-veniana talimana pene vogomai, etoma maki Keriso geveta-veniana talimara vovogo pia vogomai. Vovetai taripana, e ora ikana. ¹⁹Votaunilimalima ita ria tatalu-kouwai, na ira ati ita gera golea taunatauna. Gaura pakurai ita geraka-kwanirato. Pere ira taunatauna ita gera golea genai, ita ira ria roe patara talu. Na ita gerana gegerevagitito. Voanana evega-matagaiana, ira maparara ati ita gera golea.

²⁰A gomi Veaga Palaguna gogapiato, Keriso na eporogimito, gaura pakurai gomi maparami kila taunatauna ripami. ²¹Au na atalo-venimina ati kila taunatauna gomi ati ripami gaurai, na kila taunatauna ripami gaurai, e maki ripami, opakau kila taunatauna genana ati evogomaina.

²²Opakau talimana rai? Iesu ati Keriso, (Palagu na ekilagi-gavuato vevega-maguli tauna), netina talimana. Votalima Keriso evetali-veniana. Ia Tamara e Natuna ekilagi-piatogarana talimana. ²³Natuna ekilagi-piatogaana talimana Tamana ia genai maki aikina. A rai na Natuna egapi-rageana talimana, Tamana maki egapi-rageana, e Tamana maki ia genai etaluna.

²⁴Tovotovona na vegata gokamonagiato kilana aomi ai pene mia. Pene aomi ai pene mia, gomi maki Natuna e Tamana aorai pio talu. ²⁵E maguli vanagivanagi maki Iesu matotauna na ita gera ekilagi-gavuato gauna.

²⁶Ekila gomi atalo-venimina, gomi ia opa gerevagimi negetina talimara akilagi-matagairana. ²⁷Na gomi na Veaga Palaguna gogapiato

Keriso genana aomi ai etaluna. Gaura pakurai ewagumona vevega-ripa talimana ta gomi pene vega-ripami ulanana ragai pio ririwaa. Kwalana Veaga Palaguna na gau maparara evega-ripamina, e gena kila taunatauna, ati opakau. Gaura pakurai evega-ripamito gelegelenai, Keriso aonai pio maguli.

²⁸Natuku, Keriso aonai pio maguli, pe ia pene matagai tomanai aora matiligara e ati nugaragera ia wailanai gena waikule-wai ai. ²⁹Pene gomi ripami Keriso gena kala rorirori genai, pio ripa, gekala-rorirorina talimara maparara Palagu genana gemagulito.

Palagu Natuna

3 ¹Iogitaa, Tamara gena ulamagi ati keikeina ita atarai etaoato. Vovetaina gaurai ita ekilagirana Palagu natuna. Taunatauna, ita ia natuna. Gaura pakurai tanopara taura na ati geriparana, kwalana Palagu maki ati geripaato. ²Gatau maparami, ewagumona ita Palagu natuna. Ita raka pitave mia-tiwa rogoti ere matagai. Na ita ripara, Keriso pene matagai tomanai, ita ia gelegelenai pitave mia, kwalana ia kolemana taunataunanai pita gitaa. ³Taunilimalima maparara everaramani gegapiana, matotaura gevealevana, kwalana Keriso ati milona e ati vekwakunagina ta.

⁴Rakava gekalana talimara maparara Palagu gena rova gekilagi-piatogaana, kwalana kala rakava rova gekilagi-piatogaana gauna. ⁵Na gomi ripami, Keriso ematagaito kwalana, ita gera rakava pene gapi-gerevagira ulanana. Ia genai rakava ta aikina. ⁶Keriso aonai emagulina talimana ati ekalarakava-agorakava-agona. Rakava ekalaana talimana na Keriso ati egitaato e ati eripaato maki.

⁷Natuku, taa na ragai pene opami. Kala rorirorira ekalarana talimana ia kala rorirori talimana, vega-gelegelena Keriso vetaina kala rorirori talimana. ⁸A kala rakava ekalana talimana ia Tiapolo gena talima, kwalana Tiapolo tovtovona na vegata roe ekala-rakavana. Palagu Natuna ematagaito kwalana, Tiapolo gena kala pene vega-rakavaa ulanana.

⁹Palagu genana emagulito talimana ragai pene kala rakava-ago rakava-ago, kwalana Palagu gena maguli ia genai emiana. Ia kala rakava ati mapene kala-waia, kwalana Palagu ia Tamana. ¹⁰Palagu natuna e Tiapolo natuna kolemara geria irau evetaina pia matagai: Kala rorirorira ati ekalana talimana e walakavana ati eulamagiana talimana ati Palagu natuna.

Pio veulamagi-veveni

¹¹Kunena na vegata gokamonagiato kilana evetaina: Ita kwapurakwapura pita veulamagi-veveni. ¹²Ita Kaino ekalato vetaina

ragai pita kala. Ia Satani gena talima. Tarina taunatauna Abela evagi-kwaregaato. Rakagau gaurai Kaino na evagiato? Kwalana ia gena kala rakava, a tarina gena kala rorirori.

¹³Walakavaku maparami, pene tanopara magulinai gemagulina talimara na pia aorakava-vagimi, ragai pio vevega-kali. ¹⁴Ita ripara, ita kwaregana maguli genai tavanagito. Vegailiana walakavara taulamagirana. Walakavana ati eulamagiana talimana kwarega aonai roe etaluna. ¹⁵Rai walakavana eaorakava-vagianana talimana ia vevagi repa talimana. Gomi ripami, vevagi repa talimana aonai maguli vanagivanagi ati emiana. ¹⁶Keriso gena maguli etao-rigoato, ita pita maguli ulanana. Vonai ulamagi ganina pita ripaa. Gaura pakurai ita maki walakavara pakurai gera maguli pita tao-rigora nama. ¹⁷Pene talima ta magena rinaga vovogo, ne walakavana ta pene gitaa gena rapu ai, na ati pene nugagivitia e ati pene veakavaa, arigi rauparai Palagu gena ulamagi ia aonai emiaana? ¹⁸Natuku, gera ulamagi ati kila kovagoraimo pita kilagira, na kalai e tauna taunai pita vega-matagaira.

¹⁹Voanana vou pita ripa, ita Palagu gena kila taunatauna na pene vaira, e Palagu wailanai aora pia kwalimu. ²⁰Pene ita aora na pene agirorira, ita lea, pita ripa, Palagu iwavagi, a ita aora kei, e Palagu gau maparara ripana. ²¹Gataku maparami, pene ita aora na ati pene agirorira genai, ita aora matiligara Palagu wailanai pita ruga-tali. ²²E pita nogia gaura maparara Palagu na pene venira, kwalana gena rova kilara takwalanarana e Palagu vega-vererena kalara takalarana gaurai. ²³Ia gena rova kilana ea: Ia Natuna Iesu Keriso arana pita vega-taunataunaa, e ita kwapurakwapura pita veulamagi-veveni, Keriso na rova kilana evenirato gelegelenai. ²⁴Palagu gena rova kilara ekwalanarana talimana Palagu aonai etaluna, e Palagu maki ia aonai etaluna. Palagu na Veaga Palaguna evenirato, voanana ita taripana, ia ita aorai etaluna.

Palagu Palaguna e palagu rakavana

4 ¹Gataku maparami, palagu maparara ragai pio vega-tauna taunara, na palagu pio ripara ulanana pio gita-kalakala vou. Ira Palagu genana gevogomaito pa? Kwalana peroveta talimara opakaura gutuma tanoparai gelouna. ²Palagu Palaguna ekolemai pio ripaa: Palagu maparara pia kila, “Iesu Keriso taunilimalimai eagoto,” ia taunatauna Palagu genana. ³E palagu maparara ati nepiatiwa, Iesu Keriso taunilimalimai eagoto, ati Palagu genana. Ia Iesu evetali-veniana palaguna. Gokamonagito, ia pene vogomai, ia warauna tanoparai ea.

⁴Natuku, gomi Palagu genana, e gomi na peroveta talimara opakaura govega-ketorato, kwalana gomi aomi ai etaluna Palaguna tiavuna na tanopara palagura geria tiavu evanagirana. ⁵Voperoveta talimara opakaura tanopara gena, vovetainai geria kila tanopara gena rauparai

gekilana, e tanopara na maki ira ekamonagi-venirana. ⁶Na ita Palagu gena. Pe Palagu gena taunilimalima na pia kamonagi-venira, a Palagu ati gekwalanaana talimara na ati pia kamonagi-venira. Palagu Palaguna e opakau palaguna vokolemai pita gitailiara.

Palagu ia ulamagi

⁷Gatau maparami, ita kwapurakwapura pita veulamagi-veveni, kwalana ulamagi Palagu genana evogomaina. Eveulamagina talimana Palagu genana emagulito, e ia ripana Palagu. ⁸Ati gena ulamgi talimana Palagu ati ripana, kwalana Palagu ia ulamagi. ⁹Palagu gena ulamagi ita gerai evetaina evega-matagaiato: Palagu na natuna wala gregana tanoparai etuguato, ia pakunai ita pita maguli ulanana. ¹⁰Ulamagi ganina ea: Ati ita na Palagu taulamagiato, na ia na ita eulamagirato, ne Natuna etuguato, gena kwarega na ita gera rakava penema voi-vagira ulanana.

¹¹Gatau maparami, Palagu na ita waeulamagi-tiwarato gaurai, ita kwapurakwapura maki pita veulamagi-veveni. ¹²Talima taa na Palagu ati egitaato. Na pene ita kwapurakwapura taveulamagi-vevenina genai, Palagu ita aorai etaluna e gena ulamagi ekamuna ita aorai.

¹³Ita ripara ita Palagu aonai tataluna, e Palagu maki ita aorai etaluna, kwalana ia Palaguna ita evenirato, ¹⁴Ai na gagitaato, e reketa maki gavararato, Tamara na Natuna etuguato tanopara gena vevega-maguli talimanai pene ago ulanana. ¹⁵Pene talima ta pene kila, “Iesu Palagu Natuna,” ia aonai Palagu e ia maki Palagu aonai etaluna. ¹⁶Ita maki ripara e tavega-taunataunaana, Palagu na ita eulamagirana.

Palagu ia ulamagi, e ulamagi ai etaluna talimana Palagu ia aonai etaluna, e Palagu maki ia aonai etaluna. ¹⁷Vovetaina pita talu vou, Palagu gena ulamagi pene kamu ita gerai, ne veagirori kamuna tomanai ita matiligara pita matagai. Kwalana ita gera maguli etanoparai Keriso gena maguli goti gelegele. ¹⁸Ulamagi aonai kali ati emiaana. Ulamagi taunatauna na kali eguiana. Kali ai etaluna talimana kala rakava voina kalina na ekalina. Pene talima ta ekalina, ia ulamagi taunataunanai rogoti ere kamu.

¹⁹Ita taveulamagina, kwalana Palagu na ita eulamagi-kunerato. ²⁰Pene talima ta ekilana, “Au na Palagu aulamagiana,” na walakavana eparu-veniana, ia opakau talimana. Kwalana pene ia walakavana egitaana, na ati eulamagiana, arigi rauparai ati egitaana Palaguna pene ulamagi-venia. ²¹Keriso na erova kilana evenirato: Palagu eulamagiana talimana walakavana maki pene ulamagia.

Gera kwalimu tanopara atanai

5 ¹Rai na evega-taunataunaana Iesu taunatauna Keriso, (Palagu na ekilagi-maavuato vevega-maguli tauna), ia Palagu genana ewalato.

E Tamana eulamagiana talimana na natuna maki eulamagiana. ²Palagu taulamagiana e gena rova kilara takwalarana genai, voirana ita pita ripa, Palagu natuna taulamagiana. ³Palagu taulamagiana gaurai rova kilara takwalarana. Ia gena rova kilara kwalanara ati gaoka. ⁴Kwalana Palagu natuna maparara na etanopara gevega-ketoana. Ita gera kamonagi na tanopara tavotuana. ⁵Rai na tanopara evega-ketoana? Iesu evega-taunatauna ia Palagu Natuna netina talimanamo.

Palagu na ia natuna Iesu Keriso ekilagi-matagaiana

⁶Iesu Keriso evogomaito nanu na ebapatisoato, e ralana erigoto satauro ai. Ia ati nanu namo evogomaito, na nanu e rala na. Veaga Palaguna na evega-matagaiana eia e taunatauna, kwalana Veaga Palaguna taunatauna. ⁷Gau kwatu toitoi na gevega-matagaiana: ⁸Veaga Palaguna, nanu, e rala. Ira toitoi geria kila matagai kwapuna.

⁹Taunilimalima geria vevega-taunatauna kilara tagapi-ragerana, na Palagu gena varavara kilana kamu iwavagi, kwalana voia Palagu gena vevega-taunatauna, Natuna evega-taunatauna kilana. ¹⁰Vovevega-taunatauna kilana Palagu Natuna gevega-taunatauna talimara aorai gemiana. Palagu ati gevega-taunatauna talimara na Palagu opakau palagunai gevega-agoana, kwalana Palagu na Natuna evaravaragiato kilana ati gevega-taunatauna. ¹¹Kila taunatauna ea: Palagu na maguli vanagivanagi warau evenirato, e vomaguli vanagivanagi ia Natuna aonai. ¹²Palagu Natuna egapi-rageato talimana na maguli evaiato. A Palagu ati egapi-rageato talimana na maguli ati evaiato

Maguli vanagivanagi

¹³Ekilara gomi, Palagu Natuna arana govega-taunatauna talimami, atalo-venimina, kwalana pio ripa, gomi warau maguli vanagivanagi govaiato. ¹⁴Ita aora evetaina vou makwalimura ria Palagu wailanai pita ruga, pene gau taa ia gena ririwa gelegelenai pita nogia genai pene kamonagira. ¹⁵Ita ripara, ia na gera noginogi maparara ekamonagirana. E ita maki ripara, pita nogi gaura pita gapira ia genana.

¹⁶Pene talima ta walakavana egitaana ekala-rakavana, na vorakava na ati pene veakwaregaa, pene noginogi ia gena, pe Palagu na maguli pene venia. Voo ekala-rakavana, na vokala rakavana ati pene veakwarega talimana akilagiana. Kala rakavana ta kwarega evega-walaana. Voo ragai pene rapali-agia natina. ¹⁷Kala tevelera maparara kala rakava, na kala rakava reketa kwarega ati gevega-walaana.

¹⁸Ita ripara, Palagu genana gema magulito talimara ati gekala-rakavaago-rakavaagona, kwalana Palagu Natuna na egitatago-gitakaurana, e Tiapolo na ati enapa-kaunagirana. ¹⁹Ita ripara, ita Palagu natuna, e tanopara maparana Tiapolo na ekune-agiana.

²⁰Ita maki ripara, Palagu Natuna evogomaito, ia na tugamagi-ilu evenirato, Palagu taunatauna pita ripaa ulanana. Ita Palagu taunatauna na aonai tataluna, kwalana ia Natuna Iesu Keriso aonai tataluna. Iesu Keriso Palagu taunatauna e ia maguli vanagivanagi.

²¹Natuku, palagu opakaura geriana pio gerevagi.